

ยัย
ง
ก
ศ
ม
ด
ญ
ง

ตามไปดูอีกทางเลือกสร้างอาชีพทำเงินชาวสวน
เปลี่ยนพืชผสมเกสรผลไม้ต้นม-น้ำผึ้ง

ย้ายหรือทิ้งรั้วที่หากถูกรบกวน จึงไม่เหมาะ
แก่การนำมาเลี้ยงแบบพัฒนา เมื่อได้ผึ้งพันธุ์
มาแล้ว ก็ทำรังไม่ให้ผึ้งอยู่โดยมีช่องเล็ก ๆ ไว้
ด้านหน้าให้ผึ้งบินเข้าออก ด้านบนมีฝาเปิดปิด

“ ผึ้ง ” เป็นแมลงชนิดหนึ่งที่มนุษย์เรารู้จักมานานแล้ว กล่าวได้ว่าผึ้งนั้น เป็นสัตว์ชนิดแรกที่สอนให้มนุษย์รู้จักรสหวานของธรรมชาติ นั่นก็คือน้ำผึ้ง ประเทศไทยเรามีผึ้งพื้นเมืองอยู่ 4 ชนิดคือ 1. ผึ้งมัมหรือ ผึ้งหัว เป็นผึ้งตัวเล็กชอบทำรังห้อยติดกับกิ่งก้านต้นไม้ 2. ผึ้งหลวง เป็นผึ้งตัวใหญ่ชอบทำรังตามกิ่งไม้และชายคาที่สูง ๆ 3. ผึ้งโพรง ตัวเล็กกว่าผึ้งหลวงเล็กน้อยชอบทำรังตามโพรงไม้หรือรูมดงตามบ้านเรือนและสิ่งก่อสร้างที่มีโพรงอยู่ข้างใน และ 4. ผึ้งพันธุ์ เป็นผึ้งที่มีขนาดใหญ่ชอบสร้างรังอยู่ในที่ที่ิบแสง เช่น โพรงไม้เป็นผึ้งที่หาน้ำหวานเก่ง และไม่ดุร้ายหากไม่ถูกรังแกล

นายพีระ พงษ์พานทอง อายุ 54 ปี สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเบญจกาญจน์ผึ้งพันธุ์ จังหวัดกาญจนบุรี นำผึ้งเลี้ยงกว่า 300 ลัง มาปล่อยในสวนลิ้นจี่ในตำบลสวนหลวง อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม บอกว่า การเลี้ยงผึ้งพันธุ์เป็นอีกอาชีพหนึ่งที่สร้างรายได้ที่ดีให้กับผู้เลี้ยง ขณะที่ชาวสวนเองมักจะสนใจเพราะคิดว่าผึ้งเป็นสัตว์ที่เข้าใจยากและอันตราย หากถูกกัดต่อยบางคนแพ้พิษอาจถึงขั้นจับไข้ แต่หากผู้เลี้ยงเข้าใจธรรมชาติของผึ้ง และรู้จักบริหารจัดการให้เป็นระบบก็สามารถเลี้ยงผึ้งพันธุ์เป็นอาชีพเสริมได้ไม่ยาก การเลี้ยงผึ้งพันธุ์เพื่อให้ได้น้ำหวานอย่างคุ้มค่า คุณพีระ บอกว่าปัจจุบันผู้เลี้ยงมักนิยมนำเข้าผึ้งพันธุ์จาก 2 ประเทศคือ 1. ผึ้ง “คอเคเซียน” จากประเทศอิตาลี และ 2. ผึ้ง “เอพีสมอลลิเฟอร์รา” จากประเทศออสเตรเลีย เนื่องจากเป็นผึ้งที่เลี้ยงง่าย ไม่ดุร้าย ตัวใหญ่ เหมาะแก่การบินไปเก็บน้ำหวานในภูมิประเทศบ้านเรา ที่สำคัญคือไม่ทิ้งรัง ผิดกับผึ้งของไทยที่มักจะ

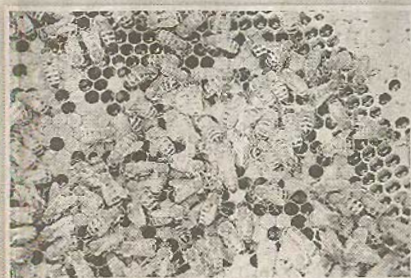
ตามไปดูอีก

ย้ายหรือทิ้งรังทันทีหากถูกรบกวน จึงไม่เหมาะแก่การนำมาเลี้ยงแบบพัฒนา เมื่อได้ผึ้งพันธุ์มาแล้ว ก็ทำรังไม้ให้ผึ้งอยู่โดยมีช่องเล็ก ๆ ไว้ด้านหน้าให้ผึ้งบินเข้าออก ด้านบนมีฝาเปิดปิด

มิดชิด ภายในรังไม้ผู้เลี้ยงนิยมบรรจุคอนหรือรังผึ้งเทียมตั้งแต่ 5-9 คอน เพื่อให้ผึ้งใช้เก็บอาหาร, คอนหนอน, คอนไข่, และคอนดักแต่เพื่อขยายพันธุ์ ใน 1 ลัง จำเป็นต้องมีราชินีผึ้ง หรือผึ้งนางพญาเพียง 1 ตัว เป็นผึ้งตัวเมียขนาดใหญ่ ลำตัวยาว ปีกสั้น สีเข้มกว่าผึ้งในรังทั้งหมด ทำหน้าที่สั่งงานสร้างความสมดุลในรังและขยายพันธุ์ ส่วนผึ้งตัวผู้จะมีไม่เกิน 10 เปอร์เซ็นต์ มีหน้าที่ผสมพันธุ์ให้ผึ้งนางพญา ที่เหลือเป็นผึ้งงานเพศเมียนับหมื่นตัวทำหน้าที่เป็นทีมงานตลอดชีวิตและมีอายุสั้นเพียงแค่ 3 เดือน ขณะที่ ผึ้งนางพญาอายุจะยืนยาวถึง 3-7 ปี

การผสมพันธุ์ของผึ้งจะเกิดขึ้นเฉพาะในวันที่อากาศดีท้องฟ้าแจ่มใส ผึ้งนางพญาจะบินขึ้นสู่อากาศสูงประมาณ 50-100 ฟุต แล้วปล่อยสาร “ฟีโรโมน” ล่อผึ้งตัวผู้ที่มีความแข็งแรงบินตามขึ้นไปผสมพันธุ์กันกลางอากาศ โดยผึ้งนางพญาต้องการผึ้งตัวผู้ในการผสมพันธุ์ครั้งละ

10-20 ตัว เมื่อเชื้อเต็มท้องก็จะบินลงมาวางไข่ ขยายพันธุ์ในรังต่อไป ส่วนผึ้งงานมีหน้าที่ทำความสะอาดรังและเลี้ยงน้องที่เกิดใหม่เป็นทอด ๆ จนมีอายุได้ 42 วันขึ้นไปก็สามารถทำหน้าที่ออกไปเก็บน้ำหวานตามสวนผลไม้ต่าง ๆ ได้ โดยสามารถบินได้ไกลจากรังถึง 6 กิโลเมตร และวันละนับสิบเที่ยวบิน ประมาณ 1 กิโลกรัม

เลี้ยงผึ้งก็จะเก็บน้ำผึ้งออกจากรัง 1 ครั้ง เพราะหากปล่อยไว้ ผึ้งก็จะไม่มีที่วางไข่ทำให้วงจรขยายพันธุ์ขาดการหมุนเวียน และในช่วงที่ลี้เจี๋ยกำลังเพาะซอดดอกอยู่ขณะนี้ผึ้ง 1 ลังสามารถออกไปเก็บน้ำหวานตามเกสรผลไม้ได้ถึง 2-3 ลิตร ใน 7 วัน และเมื่อหมดหน้าลี้เจี๋ยก็ยังมีส้มโอกล้วย มะพร้าว และพืชผักผลไม้อื่น ๆ ที่ผึ้งพอ

จะนำน้ำหวานมาให้ผู้เลี้ยงเป็นรายได้ตลอดปี เพียงแต่ปริมาณอาจจะไม่มากเท่ากับในช่วงที่ลี้เจี๋ยกำลังเพาะซอดดอกเช่นขณะนี้เท่านั้น การสกัดน้ำหวานออกจากรังผึ้ง ควรใช้ถึงสแตนเลสกรองด้วยตะแกรงเหล็ก 3 ชั้น เพื่อกรองตัวผึ้งที่ติดมาและตัวอ่อนที่อยู่ในคอนอก ที่สำคัญทุกขั้นตอนจะต้องไม่ใช้น้ำร้อนต้องใช้น้ำผึ้ง เพราะ

นอกจากจะทำให้ผึ้งไม่สะอาดบริสุทธิ์แล้ว ยังอาจทำให้ผึ้งเสียเร็วเนื่องจากมีสิ่งปนเปื้อนอีกด้วย ส่วนปัญหาและอุปสรรคการเลี้ยงผึ้งนั้นก็มิได้ โดยเฉพาะการฉีดสารเคมีกำจัดศัตรูพืชของชาวสวน หากผู้เลี้ยงผึ้งไม่ทราบปล่อยผึ้งไปดูดกินน้ำหวานก็อาจจะทำให้ผึ้งตายแบบยกรังได้ นอกจากนี้ "นกจาบคา" ยังเป็นศัตรูตัวฉกาจของผึ้งรองจากมดและไรผึ้ง เนื่องจากผึ้งมีการผสมพันธุ์กันกลางอากาศจึงเป็นเป้าหมายของนกดังกล่าวที่จะบินมาโฉบคว้าเอารังผึ้งหรือผึ้งนางพญาไปเป็นอาหาร ซึ่งนั่นก็หมายถึงผึ้งรังนั้นขาดผู้นำพันธุ์

เห็นอย่างนี้แล้วก็อย่าเพิ่งท้อเพราะเป็นเรื่องธรรมชาติที่มีการเวียนว่ายตายเกิด ดังนั้นชาวสวนหรือผู้ที่มีพื้นที่มาก ๆ จึงน่าจะลองให้ความสนใจเลี้ยงผึ้งพันธุ์เป็นอาชีพเสริมดูบ้าง เพราะนอกจากผึ้งจะช่วยผสมเกสรผลไม้ เช่น ลิ้นจี่ ส้มโอ มะพร้าว ซึ่งเป็นพืชเศรษฐกิจให้ได้ผลผลิตดียิ่งขึ้นแล้วยังได้ทั้งน้ำผึ้ง, นมผึ้ง (รอยัลเยลลี่) และไขผึ้ง ซึ่งสามารถทำเป็นเทียนไขจำหน่ายเป็นรายได้เสริมอีกด้วย ผู้ที่สนใจจะเลี้ยงผึ้งพันธุ์ดังกล่าว ติดต่อขอความรู้ได้ที่ "กลุ่มวิสาหกิจชุมชนเบญจกัญญาผึ้งพันธุ์" จังหวัดกาญจนบุรี โทรศัพท์ 08-2293-7149 ทุกวัน.

มาพบ จันทรฤทธิ์